

II. KUŞAK- YOL FORUMUNUN ARDINDAN

Vuslat Nur ŞAHİN

İlki 2017de düzenlenen Kuşak- Yol Forumunun ikincisi 25-27 2019 Nisan tarihleri arasında Pekinde sayısı yüz elliye bulan devlet ve uluslararası organizasyonun bir araya gelmesiyle gerçekleştirildi[1].

Çin Halk Cumhuriyeti Devlet Başkanı Şi Cinping, Eylül 2013'te Orta Asya turu kapsamında Kazakistandaki bir üniversitede yaptığı konuşmada, "İpek Yolu Ekonomik Kuşağı" ve Ekim 2013'te Endonezyanın başkenti Cakarta'da milletvekillerine hitabı sırasında "21. Yüzyıl Deniz İpek Yolu"nun inşası fikirlerini ortaya koymuştu.

Bu iki girişim, Çin tarafınca daha sonra "Kuşak ve Yol" olarak adlandırıldı. Burada "Kuşak" İpek Yolu Ekonomik Kuşağı'nı, "Yol" ise 21. Yüzyıl Deniz İpek Yolu'nu ifade ediyor. Projeye ulaşım ağları, enerji ağları ve telekomünikasyon yoluyla uluslararası entegrasyon hedefleniyor[2].

Şi Cinpingin forumda yaptığı açılış konuşması Kuşak ve Yol İnisiyatifine getirilen eleştirilere ve Avrupa Birliği (AB)nin endişelerine cevap vermeye yönelik olmakla beraber forumla ilgili bir diğer önemli husus katılımcılardı.

Kuşak ve Yol İnisiyatifine özellikle Batı cephesinden geliştirilen en temel eleştiri projenin neo-kolonyalist kimliğine karşı. Veriler 5 kıtaya yayılan 'Kuşak ve Yol' girişiminin toplam değerinin 3.67 trilyon dolar olduğunu gösteriyor[3]. Birçok Batılı lider ve akademisyen projeye Çin'in ülkeleri üstesinden gelemeyecekleri bir borç batağına ittiğini iddia ediyor. Çin'in proje kapsamında ülkeleri plansız borçlanmaya ittiği ve bunun sonucunda da ülkeleri ya kredi almaya ya da Çin'in yatırımlarıyla inşa edilen ulaştırma ağlarını neo-kolonyal biçimde uzun yıllar boyunca Çine kiralamaya yönelttiği iddia ediliyor[4]. Çin, endişeleri gidermek için bu hafta 'borç riskini önlemek ve çözmek' adına sürdürülebilir borç konusunda bir çerçeve oluşturacağını açıkladı[5].

Yaklaşık 40 lidere hitap eden Şi'nin verdiği mesajların adresi ise orada bulunmayan Trump'tı. Çin Devlet Başkanı, iç reformları anlatmanın yanısıra devlet sübvansiyonlarını azaltma, fikri mülkiyet haklarını koruma, yabancı yatırımcıların daha fazla sektöre girmesine izin verme ve yuanın değerini rekabet amaçlı düşürmekten kaçınma vaatlerinde bulundu. Dört vaat de Washington ile Pekin arasındaki ticaret görüşmelerinde Trump yönetiminin ticaret savaşını durdurmak için masaya koyduğu taleplerdi. Şi, Çin'in başka ülkelere zarar verecek şekilde devalüasyon yapmayacağını, yuan değerinin mantıklı,

dengeli düzeyde tutulacağını ve döviz kurunun belirlenmesinde piyasanın daha önemli rol oynayacağını dile getirdi[6].

Şi Cinping, forumda yaptığı açılış konuşmasında tüm Kuşak ve Yol projelerinde ortak pazar kurallarının uygulanacağını söylerken, imza atılan girişimin çevre dostu ve yüksek kaliteli bir gelişim göstereceğinin altını çizdi[7].

Foruma damgasına vuran bir diğer husus ise ülkelerin yaptıkları açıklamalardı. Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin, forumda yaptığı konuşmada, Çin'in Kuşak ve Yol girişiminin Rusya'nın öncülük ettiği Rusya, Belarus, Kazakistan, Kırgızistan ve Ermenistan'dan oluşan Avrasya Ekonomik Birliği'nin hedefleriyle uyumlu olduğunu kaydetti. "Çin'in eylemleri Rusya'nın planlarıyla mükemmel bir şekilde örtüşüyor." diyen Putin, bu beş ülkenin Avrasya Ekonomik Birliği'nin inşasının Kuşak ve Yol projesiyle kenetlenmesi fikrini desteklediğini ifade etti[8].

Birleşmiş Milletler (BM) Genel Sekreteri Antonio Guterres de Çin'in Kuşak ve Yol girişiminin iklim değişikliğinin olumsuz etkilerini giderme konusunda bir şans sunduğunu dile getirdi. Çin'in yenilebilir enerji için 2017'de yaptığı 125 milyar dolarlık yatırımın önemini altını çizen Guterres, bunun Polonya'da geçen yıl düzenlenen İklim Konferansında varılan anlaşmanın güvencesinde önemli bir rol oynadığını söyledi. Guterres, Kuşak ve Yol girişimi kapsamında planlanan yatırımların daha müreffeh ve adil bir dünyaya katkıda bulunmak için anlamlı bir fırsat yarattığını kaydetti[9].

Pakistan Başbakanı İmran Han, Çin-Pakistan Ekonomik Koridoru çerçevesinde önemli ilerlemelerin kaydedildiğini ifade etti. Han, plan kapsamında Pakistan'ın elektrik enerjisi temininin önemli ölçüde arttığına işaret etti. "Pakistan, Çin ile genişletilmiş serbest ticaret anlaşması imzalamak istiyor." diyen Han, iki ülke arasındaki ilişkilerin "güçlü ve sağlam" olduğunu vurguladı[10].

Malezya Başbakanı Mahathir Muhammed de Çin'in Kuşak ve Yol girişimini desteklediğini ifade ederek, "İnanıyorum ki, Malezya bu projeden büyük yarar sağlayacak." dedi. Mahathir, Çinli firmanın Doğu Yakası Demir Yolu Bağlantısı (ECRL) projesinin masraflarını indirmesinin ardından hükümetinin projeye devam etme kararı aldığını anımsattı[11].

Birçok medya organının Türkiye'nin foruma katılmadığı şeklinde haberler yapmasına karşın [12] Türkiye'yi Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Cahit Turhan temsil etti. Bakan Turhan, Kuşak ve Yolun Afro-Avrasya kıtalarını birbirine bağlayan en hızlı ve en ekonomik iletişim ve ulaşım sistemlerinin kurulması amacıyla ortaya koyulduğunu ifade etti ve, "Çin, dünyanın en önemli üretim merkezlerinden biri. Hemen hemen bütün ülkelerle ticari ilişkisi var. Bizim de ticari ilişkimiz var. Çin ile Türkiye-Avrupa arasındaki bütün ülkeler arasında önemli ölçüde ticari ilişkiler var. Bu ticari ilişkilerin ağırlıklı olarak mal transferi deniz yolu ile yapılıyor. Deniz yolu ekonomik olmakla birlikte, zaman bakımından diğer ulaşım sistemlerine göre zayıf bir halkadır, sistemdir. Dolayısıyla zamanın para değerini ortaya koyduğumuzda, örneğin Çinde üretilen bir giyim eşyası Avrupa pazarına gittiğinde modası geçmiş hale geliyor, ikinci ele düşüyor. Bunun Çin için önemli bir kaybı var. Çin bu nedenle bu projeyi önemsiyor mallarının zamanında pazara ulaşması için" dedi[13].

Türkiye'nin Kuşak ve Yol projesinin tam ortasında yer aldığı için altını çizen Bakan Turhan,

"Ülkemizdeki Kars-Edirne demiryolu hattının Karadeniz, Ege ve Akdeniz limanlarına bağlantılarını sağlanması, mevcut demiryolu altyapımızın iyileştirilmesi ve ayrıca yeni demiryolu hatlarının projelendirilmesi ve hayata geçirilmesi çalışmaları sürmekte. Bu konuda Türkiye gelecekte dünyanın lojistik üssü olmaya adaydır. Üretilen malların dağıtıldığı bir merkez olmaya adaydır. Biz de sahip olduğumuz coğrafi avantajlarımızı bu manada kullanacağız ve bunu ülkemize kazandıracaktır" dedi.[14]

Sonuç olarak Kuşak- Yol İnisiyatifi kimi konularda eleştirilse de, Çin bu forumla tereddütleri gidermeyi, katılımcı ülkeleri rahatlatmayı ve olası sorunlar için çözüm bulmayı hedefledi denebilir. Projeye katılımcı ülkelerin sayısının artmasıyla beraber proje hakkındaki soru işaretlerinin de arttığı gözlemlense de, Çin nitelikli bir işbirliği geliştirerek bu durumun üstesinden gelmeyi hedefliyor gibi görünüyor. Bunun yanı sıra Çin bu forumda ABDyle ticaret savaşlarını bitirmek konusunda kararlılığını da göstermiş oldu.

Bu toplantıda Türkiye Kuşak ve Yol İnisiyatifine duyduğu ilginin devam ettiğini göstermiştir. Bu toplantının aynı zamanda Çine de Türkiyenin projedeki yerini ve önemini görmesi açısından iyi bir fırsat teşkil ettiği umulur.

[1] Second Belt and Road Forum to be held April 25-27 in Beijing, CCTV.com English, erişim 4 Nisan, 2019, <http://english.cctv.com/2019/04/19/ARTISdbkoh3jNM1fglfj03Qf190419.shtml?spm=C69523.P89571092934.E19742616158.1>

[2] Çin'de "Kuşak ve Yol" Forumu başladı, son güncelleme 26 Nisan, 2019

<https://www.ntv.com.tr/dunya/cinde-kusak-ve-yol-forumu-basladi,b4dBXjgRuE2v5n7rMm7oRw>

[3] John A. Mathews, Chinas Long Term Trade and Currency Goals: The Belt & Road Initiative *The Asia Pacific Journal*, 17:1 (2019 Ocak) (erişim 04.05.2019)

[4] Age.

[5] 'Kuşak ve Yol' Forumu: Çin'den borç batağına düşmekten korkan ülkelere teminat son güncelleme 28 Nisan, 2019

<https://tr.euronews.com/2019/04/28/kusak-ve-yol-forumu-cin-den-borc-batagina-dusmekten-korkan-ulkelere-teminat>

[6] Şi, Kuşak ve Yol Forumu'dan Trump'a işaret gönderdi: Ticaret savaşındaki taleplerin kabul edildi, Sputnik News, son erişim 04 Nisan, 2019, <https://tr.sputniknews.com/ekonomi/201904261038877542-si-kusak-ve-yol-forumudan->

trumpa-isaret-gonderdi-ticaret-savasindaki-taleplerin-kabul-edildi/

[7] 'Kuşak ve Yol' Forumu: Çin'den borç batağına düşmekten korkan ülkelere teminat son güncelleme 28 Nisan, 2019

<https://tr.euronews.com/2019/04/28/kusak-ve-yol-forumu-cin-den-borc-batagina-dusmekten-korkan-ulkelere-teminat>

[8] Putin: Kuşak ve Yol inisiyatifi, Avrasya Ekonomik Birliği'nin hedefleriyle tamamen uyumlu, Sputnik News, erişim 04 Nisan, 2019
<https://tr.sputniknews.com/rusya/201904261038876935-putin-kusak-ve-yol-inisiyatifi-avrasya-ekonomik-birliginin-hedefleriyle-tamamen-uyumlu/>

[9] Çin'de "Kuşak ve Yol" Forumu başladı, son güncelleme 26 Nisan, 2019

<https://www.ntv.com.tr/dunya/cinde-kusak-ve-yol-forumu-basladi,b4dBXjgRuE2v5n7rMm7oRw>

[10] Age.

[11] Belt and Road countries reach consensus, pledge to strengthen cooperation, New Straits Times, erişim 04 Nisan, 2019

<https://www.nst.com.my/news/nation/2019/04/483495/belt-and-road-countries-reach-consensus-pledge-strengthen-cooperation>

[12] Belt and Road forum: China's 'project of the century' hits tough times, The Guardian, erişim 04 Nisan, 2019

<https://www.theguardian.com/world/2019/apr/25/belt-and-road-forum-chinas-project-of-the-century-hits-tough-times>

[13] Ulaştırma Bakanı Turhan: "Türkiye, dünyanın lojistik üssü olmaya aday", son güncelleme 26 Nisan, 2019, <https://www.cnnturk.com/ekonomi/ulastirma-bakani-turhan-turkiye-dunyanin-lojistik-ussu-olmaya-aday>

[14] Age

Yazar Hakkında :

Vuslat Nur Şahin Orta Doğu Teknik Uluslararası İlişkiler ana dal ve Kurumsal Finans yan dal programlarından mezunudur. Halen Orta Doğu Teknik Üniversitesi Uluslararası İlişkiler'de yüksek lisans öğrencidir.

Atıfta bulunmak için: ŞAHİN, Vuslat Nur. 2026. "II. KUŞAK- YOL FORUMUNUN ARDINDAN." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2019 / 44. Mayıs 08. Erişim Mayıs 31, 2026. <https://avim.org.tr/tr/Yorum/II-KUSAK-YOL-FORUMUNUN-ARDINDAN>

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE

Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax:** +90 (312) 438 50 26

 @avimorgtr

 <https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi>

E-Posta: info@avim.org.tr

<http://avim.org.tr>

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır